

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

Proiect de lege pentru modificarea și completarea art. 24 din Legea nr. 311/2003 a muzeelor și a colecțiilor publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 463 din 23 mai 2014, cu modificările și completările ulterioare.

I. Fundamentarea și obiectivele propunerii legislative

Prezentul proiect de lege își propune modernizarea și eficientizarea accesului la patrimoniul cultural național, gestionat prin intermediul muzeelor și colecțiilor publice, în acord cu exigențele societății contemporane și cu principiile democratizării culturii. Inițiativa legislativă vizează, în esență, consolidarea **dreptului fundamental la cultură**, drept consacrat de **Articolul 33 din Constituția României**, care garantează accesul la cultură.

Necesitatea intervenției legislative decurge din imperativul de a facilita vizitarea muzeelor pentru categorii extinse de public, în special pentru tineri, studenți și cercetători, care reprezintă viitorul public cultural, precum și o forță esențială în valorificarea și îmbogățirea patrimoniului. Prin deschiderea către aceste categorii, muzeele își pot îndeplini mai eficient rolul de instituții educaționale, de cercetare și de incluziune socială, consolidând legătura dintre cetățean și moștenirea culturală. Experiențele altor state membre ale Uniunii Europene, care au implementat politici similare de facilitare a accesului la cultură, demonstrează beneficiile semnificative generate pentru comunitate, contribuind la formarea unei societăți mai educate, mai coezive și mai conștiente de propria identitate culturală.

II. Context și justificare

Accesul la cultură este esențial pentru dezvoltarea personală și educațională a indivizilor, contribuind la formarea unei societăți educate și conștientizate din punct de vedere cultural. Prin prezenta inițiativă legislativă, ne propunem să modificăm și să completăm Legea nr. 311/2003 privind muzeele și colecțiile publice, cu scopul de a facilita accesul gratuit la aceste instituții pentru anumite categorii de persoane.

III. Corelarea cu legislația existentă

Prezenta inițiativă legislativă a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, asigurându-se astfel integrarea organică în sistemul legislației existente. Propunerea a fost corelată cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și ale Legii învățământului superior nr. 199/2023, care facilitează deja accesul la cultură pentru elevi și studenți prin programe precum „Vouchere culturale pentru elevi” și reduceri de tarif.

Principalele obiective urmărite prin prezenta propunere legislativă sunt:

Democratizarea accesului la cultură: Asigurarea accesului gratuit, de minimum o dată pe lună, pentru anumite categorii de public .

Prin introducerea accesului gratuit la muzee și colecții publice, dorim să eliminăm bariera financiară care poate împiedica accesul la cultură pentru anumite categorii de persoane. Aceasta va permite unui număr mai mare de cetățeni să beneficieze de resursele culturale și educaționale oferite de aceste instituții.

Promovarea culturii naționale și universale: Facilitarea accesului la muzee pentru elevi și tineri va contribui la educația culturală și la formarea unei identități culturale solide. Aceasta este în concordanță cu valorile și tradițiile naționale și universale, promovând înțelegerea și aprecierea patrimoniului cultural.

Susținerea cercetării și educației: Prin punerea la dispoziție gratuită a documentației și materialelor de studiu pentru cercetători și studenți, se sprijină activitatea de cercetare și se încurajează dezvoltarea academică. Aceasta va facilita accesul la informații și resurse necesare pentru lucrări de licență, disertație sau doctorat.

Prin aceste măsuri, proiectul de lege contribuie la creșterea atractivității muzeelor, la dezvoltarea unei societăți mai educate și mai incluzive, și la valorificarea superioară a patrimoniului cultural național.

Deasemenea accesul gratuit la muzee și colecții publice pentru cercetători este esențial din mai multe motive:

Susținerea cercetării științifice: Muzeele și colecțiile publice dețin resurse și materiale unice care sunt esențiale pentru cercetarea științifică. Accesul gratuit permite cercetătorilor să studieze și să analizeze aceste resurse fără bariere financiare, facilitând astfel progresul cunoașterii și inovarea.

Multe domenii de cercetare, cum ar fi istoria, arheologia, antropologia și științele sociale, se bazează pe resursele muzeelor. Accesul gratuit încurajează colaborarea între cercetători din diferite discipline, contribuind la abordări interdisciplinare și la rezolvarea problemelor complexe. Cercetătorii joacă un rol crucial în conservarea și promovarea patrimoniului cultural. Prin accesul gratuit, ei pot contribui la documentarea, conservarea și restaurarea artefactelor și colecțiilor, asigurând astfel protejarea și transmiterea acestora pentru generațiile viitoare.

Nu în ultimul rând, după cum bine știm, cercetătorii sunt implicați în educarea și formarea viitoarelor generații de profesioniști. Accesul gratuit la muzee le permite să își îmbogățească cunoștințele și să le transmită mai departe, contribuind la formarea unei societăți educate și conștientizate cultural. Trebuie subliniat faptul că accesul gratuit la muzee și colecții publice pentru artiști este la fel de important pentru următoarele motive :

Muzeele și colecțiile publice sunt surse inepuizabile de inspirație pentru artiști. Accesul gratuit le permite, cel puțin odată pe lună, să exploreze și să se inspire din diversele expoziții și colecții, contribuind la dezvoltarea creativității și inovării în arte. Artiștii joacă un rol crucial în promovarea artei și culturii. Prin accesul gratuit, ei pot organiza expoziții, ateliere și evenimente culturale care să aducă arta mai aproape de public și să promoveze înțelegerea și aprecierea artei.

Oamenii de cultură și artiștii sunt implicați în educarea și formarea viitoarelor generații. Accesul gratuit la muzee le permite să își îmbogățească cunoștințele și să le transmită mai departe, contribuind la formarea unei societăți educate și conștientizate artistic.

Extinderea accesului gratuit la muzee și colecții publice pentru diverse categorii de beneficiari este fundamentată pe principii de acces echitabil la educație și cultură, precum și pe recunoașterea contribuției sociale a fiecărui segment de public. Această măsură este utilă pentru categoriile scutite din mai multe motive:

Accesul gratuit la muzee și colecții publice este esențial **pentru copii și elevi**, deoarece le oferă oportunitatea de a explora și învăța într-un mod interactiv despre istorie, artă și știință. Această experiență contribuie la dezvoltarea unei identități culturale solide și la formarea unei societăți educate și conștientizate. Prin accesul la resurse culturale, copiii și elevii își pot dezvolta curiozitatea și creativitatea, esențiale pentru dezvoltarea lor personală și profesională viitoare.

Cadrele didactice trebuie să beneficieze de accesul gratuit la muzee, deoarece acest lucru facilitează utilizarea acestor instituții ca resurse educaționale. Prin organizarea de vizite și activități educative, cadrele didactice pot completa și îmbogăți curriculum-ul școlar, făcând procesul de învățare mai captivant și eficient. De asemenea, accesul la cultură și resursele muzeelor contribuie la formarea continuă a cadrelor didactice, permițându-le să își actualizeze cunoștințele și să își îmbunătățească metodele de predare.

În ceea ce privește accesul gratuit pentru **persoanele pensionate și cele cu dizabilități** acest fapt asigură incluzivitatea și egalitatea de șanse în accesul la cultură pentru aceasta categorie. Aceasta contribuie la îmbunătățirea calității vieții și la promovarea drepturilor omului. Prin accesul la muzee și colecții publice, aceste persoane sunt încurajate să participe la activități culturale și sociale, contribuind la integrarea și participarea lor activă în societate.

Prin accesul gratuit, acordat **deținătorilor de legitimații de presă valabile, emise de instituții media din România sau din străinătate**, aceștia pot informa publicul și promova patrimoniul cultural, contribuind la educarea și conștientizarea publicului cu privire la importanța și valoarea acestuia.

Studentii beneficiază de accesul gratuit la muzee și colecții publice, deoarece acest lucru facilitează accesul la resurse educaționale și culturale esențiale pentru dezvoltarea lor academică și profesională. Muzeele și colecțiile publice oferă studenților oportunitatea de a se inspira și de a-și dezvolta interesele și pasiunile în diverse domenii culturale și artistice.

Prin extinderea accesului gratuit la muzee și colecții publice pentru aceste categorii, se facilitează accesul la resursele culturale și educaționale, contribuind la dezvoltarea personală, profesională și socială a indivizilor și la formarea unei societăți educate și conștientizate cultural.

IV. Analiza impactului financiar

Majoritatea muzeelor din România se află în subordinea autorităților locale și se finanțează din surse bugetare și venituri proprii. Prin urmare, este esențial să se analizeze impactul financiar al acordării gratuităților. Veniturile din bilete reprezintă o sursă importantă pentru finanțarea cercetărilor arheologice, lucrărilor privind expozițiile de bază, dotărilor muzeale și a altor programe culturale și educative.

Gratuitatea propusă **nu este permanentă, ci limitată la o zi pe lună**, ceea ce permite o ușurare bugetară a muzeelor și colecțiilor publice. Această abordare asigură că muzeele pot continua să își desfășoare activitățile și programele fără a fi afectate financiar în mod semnificativ.

De asemenea, voucherele culturale nu se suprapun cu această gratuitate, deoarece acestea au o valoare **de 250 de lei** și le oferă o **flexibilitate largă** elevilor, permițându-le utilizarea pentru diverse servicii și evenimente culturale, **în orice zi**. Accesul gratuit în muzee, limitat la o zi pe lună, constituie o **oportunitate distinctă și adițională**, concentrată pe stimularea contactului direct și regulat cu patrimoniul muzeal. Aceste două facilități sunt complementare și nu se suprapun, voucherul putând fi folosit de elevi în alte zile sau pentru alte activități culturale.

Studentii vor beneficia de acces gratuit, nu doar de o reducere **de 75%**, ceea ce va facilita accesul lor la resursele culturale și educaționale. **O zi de acces gratuit pe lună are un impact stimulativ mult mai puternic.** Pentru studenți, în special, **accesul gratuit cel puțin o dată pe lună este esențial și justificat**, depășind bariera financiară, chiar și minimă. Această gratuitate limitată reprezintă un **efort bugetar mai mic pentru muzee** decât aplicarea constantă a reducerii de 75% pentru vizite multiple pe parcursul unei luni, dacă studenții ar alege să viziteze mai des. Astfel, se stimulează o participare mai activă și mai frecventă a studenților la actul cultural, esențială pentru formarea lor academică și dezvoltarea personală.

Stabilirea **unei zile dedicate accesului gratuit** oferă muzeelor posibilitatea de a-și gestiona costurile asociate, minimizând diminuarea veniturilor proprii și asigurând sustenabilitatea financiară, în conformitate cu **Legea nr. 311/2003**, care prevede finanțarea din surse bugetare și venituri proprii. Această limitare temporală a gratuității reprezintă un mecanism de ușurare bugetară, permițând instituțiilor să continue investițiile în cercetări arheologice, expoziții și dotări muzeale.

Situația gratuităților în Uniunea Europeană

O analiză comparativă a situației gratuităților la nivelul Uniunii Europene relevă faptul că majoritatea muzeelor naționale de istorie nu oferă gratuitate pentru copiii sub 18 ani. De exemplu, în Polonia, gratuitatea se acordă copiilor sub 7 ani, în Bulgaria preșcolarilor, în Slovacia copiilor sub 6 ani, iar în Austria celor sub 19 ani. În acest context, propunerea legislativă a fost formulată astfel încât să țină cont de practicile existente la nivel european și să asigure un echilibru între accesul la cultură și sustenabilitatea financiară a muzeelor.

V. Compatibilitatea cu legislația Uniunii Europene și cu alte acte normative interne.

Prezentul proiect de lege respectă pe deplin principiile și valorile Uniunii Europene privind accesul la cultură și promovează coeziunea socială. Analiza comparativă a situației gratuităților la nivelul statelor membre UE indică o diversitate de abordări, însă tendința generală este de a facilita accesul anumitor categorii de public, în special tinerii. Propunerile noastre se înscriu în această tendință, contribuind la alinierea României la bunele practici europene.

VI. Concluzie

Prin prezenta inițiativă legislativă, se recunoaște și se valorifică contribuția socială a fiecărei categorii de beneficiari, facilitându-se astfel accesul la resurse culturale și educaționale esențiale. Aceasta aduce beneficii semnificative atât pentru indivizi, cât și pentru societate în ansamblu, contribuind la dezvoltarea personală și profesională a indivizilor și la formarea unei societăți educate și conștientizate cultural.

Pentru aceste motive, se impune adoptarea prezentei propuneri legislative pentru modificarea și completarea art. 24 din Legea nr. 311/2003 privind muzeele și colecțiile publice

Inițiator: Deputat neafiliat - Monica Ionescu

Inițiator: Deputat neafiliat Radu Mihail Ionescu